

ŽALBENE SUDIJE OBORILE PRESUDU PROTIV ŠLJIVANČANINA

Author: [IWPR and](#)

Njihova odluka, kojom je bivšem oficiru JNA kazna više nego utrostručena, izazvala je podeljena reagovanja.

Bivši oficir Jugoslovenske Narodne Armije (JNA) osuđen je ove sedmice na 12 godina dužu kaznu nakon što su mu haške žalbene sudije preinačile oslobađajuću prvostepenu presudu za ubistvo skoro 200 ratnih zarobljenika izvršeno na jednoj farmi pokraj Vukovara 1991. godine.

Veselin Šljivančanin – koji gotovo da je odslužio petogodišnju zatvorsku kaznu za ratne zločine počinjene u Hrvatskoj – izgledao je ove sedmice nesrećno nakon što je žalbeno veće Haškog tribunala više nego utrostručilo zatvorsku kaznu i osudilo ga na 17 godina.

U Srbiji je ta presuda izazvala novi talas kritike uperene protiv Haškog tribunala, dok posmatrači i ratni veterani iz Hrvatske kažu da je ona prikladnija nego prvostepena presuda, koja je izrečena pre godinu i po dana.

Žalbeno veće – koje čini pet sudija – odlučilo je većinom od tri prema dva glasa da je Šljivančanin kriv za pomaganje i podsticanje ubistva 194 hrvatskih i drugih nesrpskih ratnih zarobljenika, koje je u jednom hangaru na Ovčari počinjeno 20. i 21. novembra 1991.

Sudije su presudile da on jeste bio u poziciji da zna za postojanje rizika da ratni zarobljenici – koji su iz vukovarske bolnice, nakon što su taj istočnohrvatski grad zauzele srpske snage, transportovani na Ovčaru – budu ubijeni od strane pripadnika paravojnih formacija, a da pri tom ni na koji način nije intervenisao.

Izričući presudu, sudija Teodor Meron (Theodor Meron) je rekao da je Šljivančanina njegov komandant i saoptuženik Mile Mrkšić 20. novembra obavestio da je vojna zaštita koja je bila dodeljena ratnim zarobljenicima povučena i da je stoga znao da će ih lokalne srpske snage verovatno ubiti na Ovčari.

„Jedini razuman zaključak koji se nakon naredbe o povlačenju trupa mogao izvesti bio je taj da g. Šljivančanin shvati kako je ubijanje ratnih zarobljenika na Ovčari postalo verovatno“, kazao je Meron.

„G. Šljivančanin je takođe morao shvatiti da će – imajući u vidu njegovu odgovornost za ratne zarobljenike – ukoliko ništa ne preduzme kako bi obezbedio nastavak zaštite ratnih zarobljenika zapravo doprineti tome da [srpske snage] i pripadnici paravojnih formacija počine ubistva.“

Šljivančanin i njegov saoptuženik Mrkšić osuđeni su u septembru 2007. na pet, odnosno 20 godina. Šljivančanin je proglašen krivim za pomaganje i podsticanje mučenja ratnih zarobljenika na Ovčari, dok je Mrkšić – kao bivši pukovnik JNA – proglašen odgovornim za njihovo ubijanje, kao i za mučenje i okrutno postupanje.

Treći optuženik, Miroslav Radić, oslobođen je svih optužbi nakon što su sudije zaključile kako ne postoje dokazi da je i on znao za ubijanja koja su se dogodila na Ovčari. Tužiocima se nisu žalili na to oslobađanje.

Prilikom izricanja presude u septembru 2007., sudsko veće je Šljivančanina oslobodilo optužbi za ubistvo, tvrdeći da je, nakon što je Mrkšić kao njegov nadređeni naredio povlačenje vojne policije sa Ovčare, Šljivančanin „prestao da bude odgovoran za bezbednost ratnih zarobljenika, te da je njegova komandna odgovornost nad vojnom policijom koja je garantovala bezbednost bila okončana“.

Međutim, sudije Tribunala su ove sedmice prihvatile žalbu tužilaca i Šljivančanina osudile za ubistvo, zaključivši da je „[njegova] dužnost bila da zaštiti ratne zarobljenike na Ovčari i da je ta odgovornost podrazumevala obavezu da se nikome ne prepusti starateljstvo nad ratnim zarobljenicima ukoliko se najpre ne uveri u to da im neće biti učinjeno ništa loše“.

Žalbene su sudije potvrdile presudu koju je prvostepeno veće po tri tačke izreklo Mrkšiću za kršenje zakona i običaja ratovanja, uključujući i ubijanje, mučenje i okrutno postupanje nad 194 hrvatskih i drugih nesrpskih zarobljenika.

On je, poput Šljivančanina, podneo žalbu tražeći oslobađanje, ali su sudije potvrdile da je počinio zločine, kao i zatvorsku kaznu u trajanju od 20 godina, koju mu je izreklo prvostepeno veće.

Po mišljenju većine žalbenih sudija, Šljivančanin je bio dužan da zaštiti ratne zarobljenike na Ovčari čak i nakon što je Mrkšić naredio povlačenje vojne policije koja ih je štitila.

Sudije su zaključile da je Šljivančanin mogao obavestiti vojnu policiju na Ovčari kako je Mrkšićevo naređenje da se povuku bilo nezakonito.

Iako bi se takvim postupkom usprotivio naređenjima svojih pretpostavljenih, Šljivančanin je to trebalo da učini, jer je Mrkšićeva naredba o povlačenju vojne policije – prema tvrdnji sudija – bila nelegalna.

Takođe je mogao pokušati da ubedi Mrkšića da ne povlači zaštitu, ili čak zatražiti pomoć iz Beograda, sa višeg mesta u lancu komandovanja – kazao je Meron.

„Žalbena veća smatra da se u izvesnim okolnostima od oficira mora zahtevati da, u granicama svojih mogućnosti, prekorači [nominalna] ovlašćenja, kako bi sprečio neko nezakonito naređenje“, rekao je sudija Meron.

Žalbene su sudije presudile i da je petogodišnja kazna, koja je Šljivančaninu izrečena na temelju osude za pomaganje i podsticanje mučenja, isuviše blaga.

„Ovi zločini su podrazumevali krajnju okrutnost i brutalnost prema ratnim zarobljenicima, od kojih su neki već bili ranjeni, pošto su se nalazili u vukovarskoj bolnici“, rekao je sudija Meron, ukazujući na stravične posledice koje je mučenje imalo po žrtve i njihove porodice.

Nakon ovakve žalbene presude, Šljivančaninov advokat, Stefan Burgon (Stephane Bourgon), nije krio nezadovoljstvo.

„Osećam se kao nokautirani bokser. Jedini problem je to što me je nokautirao sudija“, kazao je Burgon.

Burgon je pogotovo zabrinut zbog toga što – s obzirom na to da je presudu za ubistvo izreklo žalbeno veće, kao najviši sudski organ koji je njegovom klijentu dostupan – Šljivančanin sada, prema međunarodno priznatim pravnim standardima, nema pravo da pokrene preispitivanje te nove presude.

„Veoma smo razočarani i iznenađeni time što vidimo da je žalbeno veće moglo da odbaci veoma jasno izrečen zaključak prvostepenog veća, i da poveća kaznu iako zna da statut [Tribunala] nakon njihove odluke ne pruža nikakvu drugu mogućnost žalbe na novu presudu“, kazao je on.

I posmatrači iz Srbije su razočarani ovom žalbenom presudom.

„Mislim da je potpuno neprikladno da žalbeno veće više nego utrostruči kaznu koju je izreklo prvostepeno veće“, izjavio je srbijanski ministar odbrane Dragan Šutanovac.

„U ovoj zemlji ljudi već imaju negativna osećanja prema Haškom tribunalu, a ova presuda će samo dodatno pogoršati njegovu reputaciju.“

Aleksandar Vučić, iz Srpske napredne stranke (SNS), izjavio je da žalbena presuda koja je izrečena Šljivančaninu i Mrkšiću dokazuje da je Tribunal „politička ustanova“.

„Jasno je da je ova presuda doneta pod političkim pritiskom i da potvrđuje da je Tribunal pristrasan kada je reč o onome što se u bivšoj Jugoslaviji događalo tokom devedesetih godina“, rekao je on.

Ali ne dele svi u Srbiji to mišljenje.

Direktorka beogradskog Fonda za humanitarno pravo, Nataša Kandić, izjavila je kako je žalbena presuda u ovom slučaju više nego opravdana.

„Nakon prvostepene presude, javnost u Hrvatskoj i porodice žrtava nisu mogli da shvate kako je moguće da se Šljivančanin izvuče sa tako blagom kaznom – iako je bio oficir JNA za bezbednost i doživljen kao osoba koja deli odgovornost za ono što se desilo na Ovčari“, kazala je ona.

„Žalbena presuda i zatvorska kazna koja je sa 5 povećana na 17 godina doneće mir svima onima koji su na Ovčari izgubili članove porodice, a njihovo poverenje u Haški tribunal biće vraćeno.“

U svojim reakcijama na presudu, porodice vukovarskih žrtava kažu isto što i Kandićeva.

„Nijedna kazna nikada neće biti prikladna za ono što se dogodilo na Ovčari, ali ja pozdravljam ovu presudu, jer ona pokazuje da ima pravde“, izjavio je predsednik Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja Ivan Pšenica, čiji je sin poginuo braneći Vukovar.

„Pravda je spora, ali dostižna“, izjavio je Zoran Šangut, advokat iz Vukovara koga su nakon pada tog grada 1991. godine zarobile i pritvorile srpske snage.

„Ovo samo potvrđuje ono što smo rekli posle [prvostepene] presude – kako je nemoguće zaključiti da je neko sudelovao u tako stravičnom zločinu, a da bude kažnjen samo sa pet godina.“

Direktorica Centra za suočavanje sa prošlošću Documenta, Vesna Teršelić, izjavila je da će nova presuda otkloniti štetu koju je izazvala prvostepena, te da će to mnogo značiti porodicama žrtava.

„[Ona] je bliža pravdi za žrtve i mislim da će doprineti našem suočavanju sa prošlošću – kako u Hrvatskoj, tako i u ostatku regije“, kazala je ona.

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/zalbene-sudije-oborile-presudu-protiv>